

คำชี้แจงเกี่ยวกับชุดกิจกรรม

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พันธะเคมี รายวิชาเคมี(ธาตุและสมบัติของธาตุ) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จำนวน 9 ชุด ดังนี้
  - ชุดที่ 1 เรื่อง การเกิดพันธะและชนิดของพันธะโคเวเลนต์
  - ชุดที่ 2 เรื่อง การเขียนสูตรและเรียกชื่อสารโคเวเลนต์
  - ชุดที่ 3 เรื่อง ความยาวพันธะและพลังงานพันธะ
  - ชุดที่ 4 เรื่อง รูปร่างโมเลกุลโคเวเลนต์
  - ชุดที่ 5 เรื่อง สภาพขั้วของโมเลกุลโคเวเลนต์และแรงยึดเหนี่ยวระหว่างโมเลกุลโคเวเลนต์
  - ชุดที่ 6 เรื่อง การเกิดพันธะไอออนิก โครงสร้างของสารประกอบไอออนิกและพลังงานกับการเกิดสารประกอบไอออนิก
  - ชุดที่ 7 เรื่อง การเขียนสูตรและเรียกชื่อสารประกอบไอออนิก
  - ชุดที่ 8 เรื่อง สมบัติและปฏิกิริยาของสารประกอบไอออนิก
  - ชุดที่ 9 เรื่อง พันธะโลหะ
2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์นี้เป็นชุดที่ 1 เรื่อง การเกิดพันธะและชนิดของพันธะโคเวเลนต์ ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พันธะเคมี รายวิชาเคมี(ธาตุและสมบัติของธาตุ) จำนวน 1 แผน เวลา 2 ชั่วโมง
3. ส่วนประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ประกอบด้วย
  - 3.1 คำชี้แจงเกี่ยวกับชุดกิจกรรม
  - 3.2 คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับครูผู้สอน
  - 3.3 บทบาทของครูผู้สอน
  - 3.4 คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียน
  - 3.5 มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดผลและประเมินผล
  - 3.6 แบบทดสอบก่อนเรียน
  - 3.7 บัตรคำสั่ง
  - 3.8 ใบกิจกรรม
  - 3.9 ใบความรู้
  - 3.10 ใบงาน
  - 3.11 แบบทดสอบหลังเรียน
  - 3.12 บรรณานุกรม
  - 3.13 เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
  - 3.13 เฉลยใบกิจกรรม
  - 3.14 เฉลยใบงาน
  - 3.15 เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
4. ควรศึกษาคำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรมก่อนใช้

คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรม

สำหรับครูผู้สอน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชุดที่ 1 เรื่อง การเกิดพันธะโคเวเลนต์และชนิดของพันธะ เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่ม ฝึกการคิดวิเคราะห์หาคำตอบอย่างมีวิจารณญาณ และส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม เพื่อช่วยให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้และมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนควรดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการสอน

- 1.1 ศึกษาคำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ให้เข้าใจก่อนอย่างละเอียดรอบคอบ
- 1.2 ศึกษาสาระสำคัญ ผลการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่จะสอนและขั้นตอนต่างๆ ในแผนการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจชัดเจน
- 1.3 ตรวจสอบอุปกรณ์ต่าง ๆ ในชุดกิจกรรมว่ามีครบตามที่ระบุไว้หรือไม่ อยู่ในสภาพใช้งานได้หรือไม่
- 1.4 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ให้เป็นไปตามลำดับการใช้ก่อนหลัง

2. ขั้นสอน

ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นสร้างความสนใจ เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนหรือเรื่องที่สนใจซึ่งอาจเกิดขึ้นเองจากความสงสัย ความสนใจของนักเรียนเองหรือจากการอภิปรายกลุ่ม

ขั้นสำรวจและค้นหา เมื่อทำความเข้าใจในประเด็นหรือคำถามที่สนใจจะศึกษาแล้วก็วางแผน กำหนดแนวทางการสำรวจ ตรวจสอบตั้งสมมติฐาน กำหนดแนวทางเลือกที่เป็นไปได้ ลงมือปฏิบัติเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป เมื่อได้ข้อมูลอย่างเพียงพอจากการสำรวจตรวจสอบแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้อธิบาย แปรผล สรุปผล

ขั้นขยายความรู้ เป็นการนำความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติม ซึ่งจะช่วยให้เชื่อมโยงกับเรื่องต่าง ๆ และทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้นจากนั้นจึงนำไปสู่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในเรื่องอื่น ๆ หรือใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นประเมิน เป็นการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ว่านักเรียนมีความรู้รอบ่างอย่างไร และมากน้อยเพียงใด

ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม ครูคอยให้ความช่วยเหลือแนะนำกระตุ้นให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างกระตือรือร้นและตอบข้อสงสัยต่าง ๆ พร้อมทั้งสังเกตและประเมินพฤติกรรมด้านทักษะ/กระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่นักเรียนแสดงออกด้วย รวมทั้งประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบหลังเรียนในชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แต่ละชุด

3. ขั้นหลังสอน

เมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ครูให้นักเรียนร่วมตรวจสอบและเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย เพื่อสะดวกในการใช้ครั้งต่อไป

คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรม

บทบาทของครูผู้สอน

1. ศึกษาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชุดที่ 1 เรื่อง การเกิดพันธะและชนิดของพันธะโคเวเลนต์ให้เข้าใจก่อนที่จะนำไปใช้
2. ตรวจสอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยสมบูรณ์ครบถ้วน
3. ครูอธิบายวิธีการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และแจ้งผลการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชุดที่ 1 เรื่อง การเกิดพันธะโคเวเลนต์และชนิดของพันธะโคเวเลนต์
4. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน โดยตอบลงในกระดาษคำตอบ
5. ครูดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
6. ครูกำหนดบทบาทของนักเรียนและกำกับติดตามการฝึกปฏิบัติกิจกรรมเน้นให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มโดยให้คำปรึกษาและแนะนำนักเรียนอย่างใกล้ชิด
7. ครูประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยประเมินด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยใช้แบบทดสอบ การทำใบงาน การสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงทักษะ/กระบวนการกลุ่ม และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
8. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยตอบลงในกระดาษคำตอบ
9. ครูควรเน้นนักเรียนให้ศึกษาชุดการเรียนรู้ ตามขั้นตอนในคำชี้แจงสำหรับนักเรียน นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ มีวินัยในตนเองและมีความรับผิดชอบ จึงจะทำให้การศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้ประสบความสำเร็จและได้รับประโยชน์สูงสุด

คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรม

สำหรับนักเรียน

ในการศึกษาชุดการเรียนรู้ให้ปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาขอบข่ายของเนื้อหา สำคัญ และจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน โดยตอบลงในกระดาษคำตอบ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับศึกษาด้วยตนเอง นักเรียนต้องดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในเอกสารสำหรับนักเรียนจนครบขั้นตอน
3. นักเรียนต้องอ่านเนื้อหาไปตามลำดับที่หน้าต่อกันไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่หน้าแรกจนหน้าสุดท้าย จะข้ามหน้าใดหน้าหนึ่งไม่ได้
4. ถ้ามีใบคำสั่ง ใบกิจกรรม ใบงาน นักเรียนต้องปฏิบัติตามทุกอย่าง
5. นักเรียนต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่ดูเฉลย ก่อนที่จะใช้ความสามารถในการตอบคำถามด้วยตัวเอง เพราะถ้าเช่นนั้น จะไม่ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ขึ้นมาได้เลย
6. เมื่อศึกษาด้วยตนเองจนจบชุดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 10 ข้อ โดยตอบลงในกระดาษคำตอบ
7. ถ้านักเรียนสงสัยหรือไม่เข้าใจในเนื้อหาให้ทบทวนใหม่ ถ้ายังไม่เข้าใจอีกให้สอบถามจากครูผู้สอน ถ้านักเรียนสนใจต้องการข้อมูล หรือเนื้อหาเพิ่มเติม สามารถค้นคว้าได้จากเอกสารอ้างอิงและบรรณานุกรม

สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินผลหลังเรียน

สาระสำคัญ

1. การทำให้โมเลกุลของแก๊สไฮโดรเจน (H_2) สลายตัวเป็นอะตอมเดี่ยว 2 อะตอม(2H) จะต้องใช้พลังงาน แสดงว่ามีแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอะตอมในโมเลกุล เรียกว่า พันธะเคมี
2. พันธะโคเวเลนต์ คือ แรงยึดเหนี่ยวระหว่างอะตอมทั้งสองให้อยู่ร่วมกันเป็นโมเลกุล ซึ่งเกิดจากการที่อะตอมทั้งสองใช้อิเล็กตรอนร่วมกันโมเลกุลของสารที่อะตอมยึดเหนี่ยวกันด้วยพันธะโคเวเลนต์เรียกว่า โมเลกุลโคเวเลนต์ และเรียกสารชนิดนี้ว่า สารโคเวเลนต์
3. พันธะโคเวเลนต์ เกิดจากธาตุที่เป็นอโลหะกับอโลหะ ทั้งนี้เพราะอโลหะเป็นธาตุที่มีอิเล็กโตรเนกาติวิตีสูงจะไม่ให้อิเล็กตรอนชั้นนอกสุดแต่นำอิเล็กตรอนชั้นนอกสุดมาใช้ร่วมกัน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สำรวจตรวจสอบและอธิบาย และอภิปรายความหมายและการเกิดพันธะเคมีในโมเลกุล

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้(K)

1. อธิบายการเกิดพันธะโคเวเลนต์ได้
2. บอกการจัดเรียงอิเล็กตรอนของธาตุพร้อมทั้งระบุได้ว่าการจัดเรียงอิเล็กตรอนดังกล่าวเป็นไปตามกฎออกเตตหรือไม่
3. บอกได้ว่าธาตุที่กำหนดให้จะเกิดพันธะโคเวเลนต์อย่างไร เมื่อทราบสัญลักษณ์นิวเคลียร์ของธาตุ
4. เขียนระบุคู่ธาตุที่สามารถเกิดพันธะโคเวเลนต์ได้
5. บอกความหมายของอิเล็กตรอนคู่ร่วมพันธะและอิเล็กตรอนคู่โดดเดี่ยวได้
6. ระบุพันธะเดี่ยว พันธะคู่ พันธะสามและพันธะโคออดิเนตโคเวเลนต์ได้

ด้านทักษะกระบวนการ(P)

1. เขียนจัดเรียงอิเล็กตรอนของธาตุอธิบายการเกิดพันธะโคเวเลนต์ได้
2. มีทักษะกระบวนการกลุ่มในการทำกิจกรรมสร้างแผนภาพการเกิดพันธะโคเวเลนต์และกิจกรรม gallery walk ตามหาสารโคเวเลนต์

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์(A)

1. ซื่อสัตย์สุจริต
2. มีวินัย
3. ใฝ่เรียนรู้
4. มุ่งมั่นในการทำงาน
5. มีจิตสาธารณะ

สาระการเรียนรู้

1. การเกิดพันธะโคเวเลนต์
2. ชนิดของพันธะโคเวเลนต์
3. โมเลกุลที่ไม่เป็นไปตามกฎออกเตต

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ให้นักเรียนศึกษาชุดการเรียนรู้ชุดที่ 1 เรื่อง การเกิดพันธะและชนิดของพันธะโคเวเลนต์ แล้วปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดให้

การวัดและประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1. ด้านความรู้	ตรวจใบงานที่ 1.1	แบบประเมินใบงาน	ได้คะแนนจากทุกรายการ ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน
	ตรวจใบงานที่ 1.2	แบบประเมินใบงาน	
	ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบ	
2. ด้านทักษะ กระบวนการ	ตรวจใบกิจกรรมที่ 1	แบบประเมินการ บันทึกผลการทำ กิจกรรม	ได้คะแนนจากทุกรายการ ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน
	ประเมินทักษะ/กระบวนการ กลุ่ม	ประเมินทักษะ/ กระบวนการกลุ่ม	
3. ด้าน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมิน พฤติกรรมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ได้คะแนนร้อยละ 80 ของ คะแนนเต็ม จึงจะผ่านเกณฑ์ การประเมิน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- 1) แผ่นป้ายแสดงการสร้างแผนภาพการเกิดพันธะโคเวเลนต์
- 2) ปากกาสี
- 3) แผ่นกระดาษสี
- 4) กระดาษโปสเตอร์
- 5) เทปกาว
- 6) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชุดที่ 1 เรื่อง การเกิดพันธะและชนิดของพันธะโคเวเลนต์

2. แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานและเพิ่มเติม เคมี เล่ม 1 ของ สสวท.
2. โปรแกรม Science CET Chemistry ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3. อินเทอร์เน็ต

ตัวอย่าง เว็บไซต์ดังนี้

- 1) <http://www.skoolthai.net/idCHE.htm>
- 2) <http://www.school.net.th/library/snet5/index.html>
- 3) <http://www.ipst.ac.th>
- 4) <http://www.ipst.ac.th/chemistry/webchem.html>
- 5) <http://www.thaigoodview.com>

กิจกรรมเสนอแนะ

ครูแนะนำให้นักเรียน ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากหนังสือเรียน เคมี ม.4 เล่ม 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สสวท. หน้า 62 – 69 และค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเกิดพันธะโคเวเลนต์ทางอินเทอร์เน็ตตามตัวอย่างเว็บไซต์ที่แนะนำ